

BÁTASZÉK ÉS SÁRKÖZ

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÜGYI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Szerkesztőség: Bátaszék, Király-ut.
Kiadóhivatal: Bátaszék, Zrinyi-utca.

Kéziratokat nem adunk vissza.

SZERKESZTIK és KIADJÁK:
JOÓ KÁROLY és SZÉL GÁSPÁR

Megjelen minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.
Nyílt-térben egy sor 30 fillér.

A tűzoltóság.

A tűzoltóság egyike a legcéltudatosabb és leghasznosabb társadalmi intézményeknek. Ha hivatásának magaslatán áll: bátran azt állíthatja, hogy én vagyok az első, a többi utánam következik. És a mérhetetlen horderejű, életveszedelemmel járó munkájáért társadalom részéről nemesak hogy anyagi, de megfelelő erkölcsi támogatásban sem részesül. Pedig tűzoltóságunk becsülettel állja meg helyét. Bölcs vezetői és szakképzett tanítói vállvetve iparkodnak azon, hogy magasztos hivatásukat — amennyiben emberileg lehetséges — tökéletesen betöltsék. Az egyetértés és kölcsönös tisztelet, a tudás és szakértelem, a példás rend és fegyelem jellemzi e derék testületet, amely kizárólag jeles és kiváló tulajdonságokkal bírta kivívni azt az általános tiszteletet és becsülést, amelyet társadalmunk min-

den rétege táplál iránta. Kivéve a földmives osztályt. Ez a tűzoltótestülettel szemben eddigelé nem teljesítette kötelességét. Pedig — őszintén szólva — kinek van annyira szüksége a tűzoltóságra, mint a földesgazdáknak? És sem erkölcsileg sem anyagilag nem támogatják! A testületnek jelenleg van 43 működő és 82 pártoló tagja. A működők közül 5 földmives (ez is magyarajku), a többi iparos; a pártolók közül 17 a földmives gazda, a többi az uri- és iparos osztályból való. Hát ez gyönyörűséges állapot. A háromszáz forintos irónak, a szegény tanítónak kell anyagilag segíéznie egy olyan intézményt, amelynek tagjai életük és testi épségük föláldozásával a parasztság vagyoni megvédését tűzték ki célul, földadatul. Ez nem járja. A község, mint erkölcsi testület is igen szerényen támogatja a testületet, holott annak

volna kötelessége első sorban ezen áldásos intézményt föntartani. Mig Szekszárd 900, Dunaföldvár 1000, Mohács 2000 korona évi segélyt szavaz meg. tűzoltótestületeinek, Bátaszék csak 100 koronát. Valóságos alamizsna önfeláldozó munkáért. De hisszük, hogy a viszonyok javulni fognak. Községünk értelmes parasztságai befogják látni, hogy a tűzoltótestület legelső sorban az ő érdeküket szolgálja, miért azt erkölcsileg és anyagilag támogatni kötelességök.

—ó.

A máv. szervezete.

A magyar államvasutak szervezetéről igen tartalmas tanulmányt közöl a „Magyar Pénzügy“ legutóbbi száma. Részletesen ismerteti ennek az óriási szervezetnek történeti kialakulását s az e fejlődésből fakadó káros tüneteket, melyek okszerűen a legutóbbi vasutas sztrájk kitöréséhez vezettek. „A szervezet öröklött bajai — ugymond — héza-

TÁRCA.

A kegyelmes ur barátja.

Az utolsó mulatság járta a farsangon a selestyei kastélyban. A hatalmas ősi termekben, a szó szoros értelmében ott tolongott hét vármegye minden valamire való népsége. Kivetni való nem is volt belőle csak egy, valami Éles nevű ur, akinek őseit még nem igen vették szerbe-számba. De hát éppen Bonza Ákos az államtitkár, a ki véletlenül most otthon időzik, ajánlotta az öreg Selestyei figyelmébe s az öreg akárhogy fintorgatta is az orrát a nyulbórszagtul, nem térhetett ki az államtitkár kérése elől, mikor éppen arra irányult minden igyekezete, hogy kedvességgel, szivességekkel halmozza.

A társaságot nem igen feszélyezte Éles ur, sőt a megye ifju gavallérai közül nagyon

sokan már szoros barátságban is állottak vele. A legeltéphetetlenebb kötelék Bonza Ákos füzte Éles Dezsőhöz és ezekről a kötelékekről pontos könyvet vezettek a pesti és vidéki bankokban.

Talán ha Selestyei Boldizsár mindezt ilyen világosan tudja, nemesak Éles ur, de maga a kitünő államférfi sem kapta volna meg a meghívóját. Nem is az adósságok miatt. Adósságot csinálni, tönkre menni, uri dolog. Óh ilyesmin Selestyey dehogya is botránkozik meg. A bankadósságon sem, mert az már mindegy, a bankba vagy a zsidónál csinálja az adósságot az ember, hanem igen is azon, hogy Bonza Ákos szavának, hitelére egy meggazdagodott zsidó ember fiát kell előrántani, no az rettenetes.

De hát az öreg minderről nem tudott semmit s boldogan látta leánya oldalán a

kopaszodásnak induló államtitkár fejét felbukkanni. Csak az bosszantotta, hogy Éles ur folyton az ő Blankáját környékezi, sőt mintha az a tudatlan liba gyakrabban tekingetne Élesre, mint a jeles diplomatára. Talán éppen azért olyan kedvetlen, mintha nem is itt járna a gondolata, néha ugy elrövedezik.

— Ez így nem jól van — gondolja Selestyey s igyekszik szerét ejteni, hogy leányát kioktassa.

— Légy figyelmesebb édes kis bogaram — biztatja Selestyey a lányát.

— Én papa?

— Természetes, Bonza nagy ember s micsoda kiténtetés az, hogy veled foglalkozik.

— Bonza?

— Persze, persze. Ha anyuskád élne, lásd ő jobban megtudná ezt magyarázni, hogy

Bátaszéken a „Korona“-szálló

a kereskedelmi utazók találkozó helye. — Kitünő magyar konyha, kiváló finom borok és szolid kiszolgálás.

↳ Mérsékelt szobaárak. ↳

gai, hitványsága, a fejtelenség, illetőleg kétfejség, önzés és rosszakarat, a hivatali copf és önkény okozták ama katasztrófát, amely április 18-án elementáris évvel kitört és helyre nem hozható pusztulást okozott. Egy jó eredménye azonban van ennek a rettenetes viharoknak: összetörte a korhadrt rendszert. Milyen szervezetet — kérdi — állítsunk helyébe, hogy ilyen katasztrófa megismétlődését elkerüljük? — S e kérdésre a következő választ adja: „Csakis üzleti szervezetet.

Ez a szervezet az, mely minden üzleti vállalat prosperitásának a legfőbb biztosítéka és lényege abban áll, hogy az üzlet minden egyes alkalmazottja — a megfelelő képzettség és szakértelem mellett — tartsa magának a vállalatot, illetve úgy dolgozzék, fáradozzék annak érdekében, mintha az övé volna. Minden vasuti alkalmazottba bele kell vinni azt a tudatot, hogy ő nem katoná, nem tisztviselő, hanem üzletember, akinek előmenetele, boldogulása az üzlet prosperitásától függ. De aztán a jóra való, igyekvő, hűséges vasuti alkalmazottal, a legfelsőtől a legalsóig, úgy kell bánni, mint az okos üzlettulajdonos bánni alkalmazottaival, aki megjutalmazza a kötelességteljesítésen túlterjedő buzgalmat, felemeli azt, aki eszével, szorgalmával magát arra érdemessé tette. Itt nincs protekció, nincs felállítás a fokozatos előléptetés számára, hanem van igazság és méltányosság. Külsőleg is üzletemberré kell a vasutast nevelni; legyen az előzékeny, udvarias, készséges, de pontos és szigorú. Minél kevesebb regulatíva állítassék a vasutasok elé, de ami elő van írva, annak szigorú betartása a legnagyobb erélylyel vitessék keresztül. Aki nem odaváló, hanyag, könnyelmű, gondatlan, közönyös: azzal ne sokat teketóriázzanak: az ilyennek hamarosan ki kell tenni a szűrét, de viszent az igyekvő, szorgalmas, lelkiismeretes ember, — akár mérnök, mozdonyvezető, állomásfőnök, egyszerű váltóőr legyen, az — találja meg érdemeinek méltó anyagjutalmát, a tisztességes megélhetés pedig biztosítottassék a más, minden alkalmazottnak.

Ez nagyjában és egészében az a reform, melyen a magyar állami vasutak szerveztének átteni kell, minnek természetes előfeltételét azon vezető egyének eltávolítása képezi, akik efféle gyökeres reformokba soha sem lesznek képesek magukat beleélni.

Kontárok az ipar terén.

A kisiparosok érdekében számtalan üdvös akciót látunk, de mindezek szerintünk célhoz nem vezetnek és pedig azért, mert e törekvések részletekre terjednek ki és nem a rosszul lerakott fundamentum javítására irányulnak.

A kisiparosok helyzete ma azért silányabb, mint valaha volt; a kisiparost nem pártolja eléggé sem a törvény, sem a közhatalóság, ellenben adókkal és mindennemű terhekkel nagyon is meg vannak látogatva.

Legsúlyosabb teher az 1884. évi törvény (az új ipartörvény revíziója készülöben van), mely nem biztosít részükre semmi előnyt. Ezen törvényt, melyet pedig a kisiparosok érdekében hozott a parlament abból a célból, hogy a kontárok eltilthatók legyenek az illetéktelen munkától, tágkörű intézkedései miatt éppen az ellenkező eredményt szüli.

A kontárok a helyett, hogy kiszorultak volna, inkább megtízszereződtek és a tisztességtelen verseny ma sokkal nagyobb, mint a mekkora volt a törvény életbelépte előtt. A törvény kiforgatása avagy bárhova leendő alkalmazása teljesen az illető tisztviselő belátására van bízva. Így nagyon természetes, hogy a ki soha sem tanult semmiféle ipart, az is könnyen nyerhet iparigazolványt, ha az illető tisztviselő lelkiismerete megengedi. Sőt nem mondunk nagyot, mikor azt állítjuk, hogy meg iparigazolvány sem kell, mert anélkül is már éppen annyian dolgoznak, mint azzal. És dolgozhatnak is, mert a hatóság legtöbb esetben felmenti őket vagy ha már fel nem mentheti, akkor olyan enyhe

büntetést mér rájuk, hogy azt a kontárok fel sem veszik. Kiállják vigán az egynapi büntetést és dolgoznak tovább.

Ezen körülmény mindenesetre mélyen sérti a kisiparosok érdekeit már csak azért is, mert ma már az iparostanoncot fel sem veszik, ha legalább három polgári osztályt nem végzett, hogy pedig iparos lehessen, még 3—5 évig kell segédeskednie, míg végre önálló lehet, tehát az önállóságért 15—16 évig tanul, míg a kontárok legtöbbször iskolába nem is jártak, ipart annál kevésbé tanultak.

Igy jutottunk oda, hogy ma több a kontár, mint a tanult mester és sokkal nagyobb a tisztességtelen verseny, mint volt azelőtt.

Vajjon miért nincs meg a végzett iparosoknak az a kiváltsága, mint minden végzett embernek? Miért ne lehetne oly törvényünk, mely arról szólna, hogy az illető iparát más ne művelhesse, csak az, a ki arra képesítést szerzett? Hiszen az iparos is úgy küzd az ipar elsajátításáért, mint bármelyik végzett ember. Szerintünk, de minden helyesen gondolkodó ember szerint e rákfenén, hogy az ipartörvény módosítva legyen, a mi maholnap be fog következni, a mivel egyidejűleg megannyi baj szánálva lesz. Vége szakad ezzel a régi korhadrt rendszernek s a kisiparos végre a megérdemelt védelemben fog részesülni.

A honszeretet ápolása népiünknel.

Noha a népnek nemcsak szellemi, de nagyrészt érzelmi világa is fölülte eltérő a műveltebb osztályétól, a honszeretetet illetőleg mégis egész az utolsó időkig ugyaneggy fokon álltak.

Értelmesebb, valamint legegyszerűbb parasztjaink, mind eddig épp oly büszkén kérkedtek magyar mivoltukkal, mint a mű-

... nő. Igen igen: nem mulik el minden csak úgy No igen, ha ma nem is, egy-két év múlva, amikor talán már miniszter is lesz.

— Bonza?

— Az, az galambom. Mulass jól s ne feledkezz meg rólam.

A termék zsongtak a mulatók zajától, a mely hullámszerűen járt végig a hatalmas kastélyon. Kiki a maga kedvére, a maga mulatságára csinált itt mindent, meg volt rá a módja és alkalmá.

Mig az öreg Selestyey az ő Blankáját igyekezett felvilágosítani, Bonza és Éles a tömegbe vegyültek.

— Miért vagy oly szótalan? — kérdezte Éles kegyelmes barátját. Rosszul mulatsz?

— Az igazat megvalva, bánt valami.

— Ugyan!

— Ugy, ugy, s éppen te töled jön ez.

— Nem értem.

— Ha akarnád értenéd.

— Nyiltan nem beszélhetsz?

— Miért ne? Ne vedd rossz néven, de ma egy kissé tapintatlannak találak. Ugy viselkedel velem szemben, mintha csak egyenesen ki akarnál hívni magad ellen. Most már csak érted?

— A legkevésbé.

— Nos, hát mi nem vagyunk a szíami ikrek s nem kell okvetlen mindég együtt járnunk. Te nagyon jól tudod, hogy az egész vidék a Selestyey Blanka titkos vőlegényének tart s te elköveted azt a tapintatlanságot, hogy ott lógsz mindég a nyakunkon. Sőt talán, ki tudja, még vetélytársamat is tisztelhetem benned!

Bonza élesen, metcön felkacagott, utolsó ötletére, amitől Élesnek az arcába szökött minden vére.

— S ha ugy lenne? — vetette fel dacosan a fejét.

Az államtitkár ur most már igazán el-kacagta magát.

— Kedves Auer ur ön megfeledkezik a multakról.

Élesnek az atyját még Auernak hívták erre történt a czélzás, amiben benne volt Bonza Ákos feláborodásának minden kifejezése.

Éles Dezső nem sértődött meg úgy, mint Bonza gondolta, sőt olyan nyugalommal, mely megfagyasztotta ereiben a vért, vágott vissza.

— Igen, engem valamikor Auernak hívtak, de mióta Éles vagyok sohasem jutott eszembe másként leírni a nevemet.

Bonza elsápadt. Mielőtt Királyhalomra jött, elkövette azt a meggondolatlanságot, hogy az Éles nevével szerzett magának pénzt. Akkor azt hitte, hogy Éles, a ki eddig szó nélkül irogatta alá a váltóit, mosolyogni fog kegyelmes barátja ötletességén. Valamit mormogott, de már akkor Éles bent volt a nyüzsgő tömegben s sietett a táncosok felé.

Kiss Gereben.

veltebb elem; s midőn ütött az óra s vért és életet kellett áldozni e szeretet földért: épp oly lelkesedéssel mentek érte harcza, mint emez.

Sőt népünk asszonyai is alkalomadtán oly önérzettel vallották magukat magyaroknak, hogy ezt öröm volt haliani.

S e körülmény, hogy nálunk a hazaszeretet felemelő érzelmé a legalsóbb osztálynál is ennyire ki volt addig fejlődve, csakis oda magyarázandó hogy valamint az értelmiségnél, úgy ennél is nemzedékről nemzedékre tanították a gyermekeket kiskoruktól fogva hazaszeretetre magában a családi körben.

De vajjon így van — ez a jelenben is? és miként lesz a jövőben?

Népünknek ama nemzedéke, mely még a családi tüzhelynél szívta magába a hazaszeretetet ama bűvös forrását, melyből számtalan más nemes érzelmé is fakadt: — kevés kivétellel — immár egyrészt roskadozik a reája nehezede megélhetési gondoktól: másrészt, mindinkább zúlik a lépten nyomon kínálkozó kocsmai mulatságok — és mérget osztó hamisított italoktól.

Már most meg is esappant életkedv — avagy zúllott lélekkel, hogy regélne mind maig szép regéket gyermekeinek, régi nagyjaink vitézi tetteiről s nemes cselkedeteiről, melyekkel szülői még az ő lelkét hevítették hazaszeretetre?

Ily viszonyok között bizony a nép legtöbb családjában nem élesztik s ápolják már e nemes érzelmé. De meg aztán mire valók is volnának az iskolák?

Hiszen a szülők helyett ug, is ezeknek — az azelőtt még lehetősen nélkülözött intézményeknek — kell most gyermekeiket nevelniök s oktatniök; hadd tanítsák hát hazaszeretetre is!

De sajnos! a nép által leginkább látogatott iskolákban, tudniillik az elemeiben s a polgáriak két első osztályában bizony legtöbbször vajmi kevésé oktatják gyermekeinket hazaszeretetre, mert — a történelemből, mely tantárgy leginkább lelkesít e szép érzeménnyre — alig találunk ott valamit.

Az egész történelmi tanulmány abból áll, a mit a növendékek az olvasókönyvből a magyarok eredetéről, bejövételéről és legfeljebb még két — három királyunkról olvasnak. Ez pedig nem elég.

E tantárgyat inkább csak a polgári iskolák harmadik osztályában kezdik tanítani, ha ugyan nem tanítják itt is előbb a világtörténelmet, s csak a negyedikben a hazait.

A r ennyiben tehát a nép gyermekeinek zöme elesik a történelem tanításától: hogyan fejlődhetnék ki nála továbbra is a hazaszeretet fenkölt érzelmé?

Tudjuk, hogy vannak lelkes tanítóink a kik azért szabad előadásban gyakran beszélnek a gyermekeknek nemzetünk lélekemelő tetteiről: s minden alkalmat megragadnak amaz érzelmé felköltésére és növelésére.

De az ifjabb nemzedék hazaszeretetének nagyon is észlelhető csökkenése, s faji büszkeségének megdöbentő módon való aláhanyatlása, a mely pedig annyi alacsony tettől

visszatartotta őt eddig: azt bizonyítja, hogy ily tanítóink még nincsenek kellő számmal.

S a midőn aztán a nép gyermekei felnőnek, a nélkül, hogy a hazaszereteté keblökben mélyebb gyökeret vert volna: akkor esodálkozhatunk-e azon, hogy könnyen hajlanak a beözönlő idegenek Istent s hazát tagadó tanaira s maguk is Istent s hazát tagadó éretnekké válnak.

Ez Istentagadás viszont természetesen azon tényre is vezethető vissza, hogy bár gyermekeinknek legalább 2/10 részét kergetik halálba a hideg idők alatti hideg templomba való járással: a vallást még sem tanítják oly modorban, hogy azzal egyuttal nemesitenék a lelket.

Nép — és polgári iskoláinkban tehát oly újítás volna kívánatos, hogy míg a történelem tanítását már az elemi iskola harmadik osztályában kellene kezdeni s azt mind terjedelmesebben a polgári iskolák két első osztályában is előadatni addig egyszersmind a bibliát is ezentul sokkal nagyobb gonddal és nagyobb keretben kellene tanítani, mint eddig.

Természetesen e tantárgyaknak bővebb ismertetése végett másokat kellene azután az elemiben törölni. Még pedig a másodfokú nyelvtant s a törtek számтанát, mint a melyeket e kis gyermekeknek ugy is alig 1/10 része ért meg, a melyeknek tanítása ennél fogva meg egyrészt vajmi kevés eredményre vezet, másrészt szegény kiesinyeink előtt csak kinpaddá teszi az iskolát.

Ezen körülmény pedig azután ismét más irányban tompítja az ifju lélek világát és egyben nem kis mértékben okozója a testi satnyulásnak is.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Vas Gereben** Van-e művelt ember, a ki e nevet nem ismeri? A magyar irodalomnak egyik kiváló alakja, büszkesége, aki tősgyökeres, népies nyelven irt regényeivel, melyekben a régi, patriarchális viszonyokat vázolta — tűnt föl. Az orsz. irodalmi szövetség határozata szerint Vas Gerebennek Tolnavármegye Fürged pusztáján levő szülőházát emléktáblával jelölik meg, s azt a szövetség ünnepélyesen leleplezi. Az ünnepélyen a törvényhatóságot Döry Pál alispán vezetése mellett Wosinszky Mór, dr. Kammerer Ernő, Szévald Mór és dr. Leopold Kornélból álló küldöttség képviseli.

— **Képviselő testületi ülés.** Bátaszék község képviselőtestülete 1904. évi május hó 8-án d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A községi faiskola üzemtervének megállapítása. 2. A községi földhaszonbérhátralék perlésére jogi képviselő választása. 3. Rull Nándor

községi dobos kérvénye. 4. Özv. Steiner Miklósné pécsi lakos illetőségi ügye. 5. A szekszárdi ipartestület kérelme az ottani orsz. vásárok vasárnap s hétfőre való visszahelyezése — és havi állatvásár engedélyezése iránti kérvények pártolása iránt.

— **Köz- és választmányi ülés.** A „Tolnavármegye Altalános Tanítóegyesület“ folyó évi május hó 26-án délelőtt fél 10 órakor Bátaszéken közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Himnus és eluöki megnyitó. 2. Ács Lipót szekszárdi főgimnáziumi tanár ur értekezése a rajztanítás megkedveltetéséről a népiskolában. 3. Hazafiság a történelem tanításában Weigl Lujzától. 4. Madárvédő egyesület megalakítása az iskolában Butyka Károlytól. 5. Gyermektanulmányokról Erdődi Lipóttól. 6. Földrajztanítás alapfogalmairól Gere Antaltól. 7. A lélek kutatásának újabb eredményeiről Dezső Lászlótól. 8. A jelentés Máté Károlytól. 9. Országos bizottságról jelentés Schuler Józsefitől. 10. Előző nap tartott választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása, ezzel kapcsolatban pénztárnok és számvizsgálók jelentése, pályamunkákról, új pályatétel kitzuzéséről, Tihanyi alapról, jövő ülés helyéről jelentés. 11. Könyvtárnok jelentése. 12. Uj tagok felvétele, tagdíjfizetés, nyugták átvétele. 13. Indítványok. 14. Szózat. A tárgysorozat minden pontja szabad előadás lesz. Gyűlés után közebéd lesz. Ingyenes elszállásolás stb. ügyben Dörnyei Ferencz bátaszéki ig. tanítóhoz kel fordulni.

— **Választmányi ülés.** A közgyűlést megelőzőleg ugyancsak Bátaszéken f. é. május hó 25-én délután 6 órakor a községi iskola tanácstermében választmányi ülés tartatik. Tárgy. Mult v. ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Számadás megvizsgálása. 3. Pályamunkákért jutalom odaiteléséről és új pályatétel kitzuzéséről értekezés. 4. Jövő ülés helyének meghatározása. 5. Tihanyi alapról jelentés.

— **Névmagyarosítás.** Koh n Herman vencesellői illetőségi, bátai lakos és kiskoru gyermekei: János, Ilona és Etel családi nevének „Kálmán“-ra kért átváltoztatást a belügyminiszter megengedte.

— **Eljegyzés.** Gász József kurdi kántortanító eljegyezte özv. Györffi Jánosné szül. Hetey Laura egyetlen leányát Laurát, kurdi osztálytanítónő kisasszonyt.

— **Akadémiai választás.** A magyar tudományos akadémia Wosinsky Mór szekszárdi apát-plébánost, a tudományos Akadémia tagját az archeologiai bizottságnak tagjává választotta.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Krautsack József szekszárdi számvizsgálót, a m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségi főnökét, számtanácsossá nevezte ki.

— **Az erdélyi püspök privilégiumai.** Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök ritka kitüntetésekert nyert X. Pius pápától, melyeket az április 21-én tartott ünnepélyes konzistoriumban hirdetett ki. E kitüntetések: az erdélyi püspök újabb felterjesztés nélkül jogosítva van káptalanának tagjai közül né

gyet káptalani prelátussá kinevezni, megadván nekik a főpapi jelvények viselésének jogát. Az összes főesperesek pedig ünnepélyes működések alkalmával a lilaszínű palliumot és moyettát viselhetik. Emellett a Szent atya az egyházmegye három templomát a püspök kérésére privilégium altaris-sal ruházta fel; nevezetesen a csiksomlói kegyhelyet, a kolozsvári könyező-szent Szűz oltárát és a székesegyház főoltárát örök időre. A székesegyház fájdalmas Szűz- és szent Mihály oltára hét esztendőre ugyanezt a privilégiumot kapta. Az ünnepélyes kihirdetés alkalmával mindjárt ki is nevezte a püspök első prelátusnak Tamásy Áront, akit megjutalmazni óhajtott az egyházmegye adminisztrációjában való hatóság támogatásáért. A konzisztórium nevében Fábrián Sándor pápai prelátus nagyprépost mondott meleg szavakkal köszönetet a püspöknek, hogy az egyházmegye díszét ilyen fényesen emelte.

— **Előléptetés.** A m. kir. honvédelmi miniszter Horváth Géza volt bátaszéki csendőrőrsparancsnokot, Ágoston József szekszárdi és Orbán József csendőrőrmestereket járási őrmesterekké léptette elő.

— **Vármegyei főlevéltárnoki állás.** Székely Ferenc vármegyei főlevéltárnok elhalálózásával megüresedett főlevéltárnoki állásra Döry Pál alispán kiírta a pályázatot, Ezen állással 2600 korona fizetés és 400 korona lakbérilletmény van egybekötve, a pályázni óhajtok közzé kell adni felszerelt kérvényüket a főispánhoz címezve folyó évi június hó 1-ig az alispáni hivatalnál nyujtsák be.

— **Halálozás.** Egy fáradhatatlan buzgalmu tanító, aki 19 évig állott a népnevelés szolgálatában, jobblétre szenderült. Bozsolik Ferenc, városunk szülőtte, nyugalmazott decsi kat. kántortanító f. hó 3-án hosszas szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 5-én délután 4 órakor ment végbe általános részvét mellett. A temetési szertartást Györkő Ferenc várdombi plébános végezte. A környékbeli tanítók közül ott láttuk: Glük Márton, Diszl Ferenc és Schneider József várdombi Récei Pál, Schuler József és Joó Károly bátaszéki tanítókat. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Bozsolik Ferenczné szül. Boros Margit, valamint gyermekei Gábor és Ferencz, ugyyszintén sógornője Boros Katalin, nővére Bozsolik Klára, továbbá unokaöccse: Mátrai Imre, Mátrai Ferencz és Mátrai Gizella, fájdalommal jelentik a szeretett férj, illetőleg a legjobb atya s a legszeretőbb rokonnak Bozsolik Ferencz nyug. kántortanítónak életének 55-dik, boldog házasságának 35-dik és tanítói működésének 19-dik évében folyó hó 3-án este 10 órakor jobb létre szenderült. A boldogult hült teteme folyó hó 5-én

délután fog a decsi rk. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. A engesztelő szentmise-áldozat pedig Várdombon fog az Egek Urának bemutatni. Decs, 1904. május hó 4-én. Legyen áldott emléke!

— **Olcsóbb lesz a cukor.** A nyerseukorpiacok már hosszabb ideje igen szilárd irnyzatot követnek s az árak emelkednek, miután megbízható becslések szerint ugy Kuba sziget és egyéb gyarmatok nádcukortermeleése, mint több európai államnak, főleg Franciaországnak, Belgiumnak és Oroszországnak cukorrépa termesztése jóval kisebb lesz az idén, mint tavaly volt. A finomított cukor árára azonban — mint a „Magyar Kereskedők Lapja“ írja — a nyerseukorpiacnak ez a szilárd irányzata eddig nem volt semmiféle hatással s e kiváló szaklap a jövőben sem vár ilyent, sőt biztosra veszi, hogy a finomítottárakat mielőbb ismételjebb kell majd szállítani, minthogy az osztrák finomítottok egyenesen rá vannak utalva arra, hogy a magyar piac felé való eladást forszirozzák és a karteljük kebelében mutatkozó differenciákat is aligha sikerül eloszlalniok.

— **Megvásárolt üzleti titok.** Két nagykanizsai borkereskedő cég bünyenyítő feljelentést tett egy harmadik borkereskedő ellen, mert ez megvesztegette a két cég alkalmazottait, megvásárolta a két cég üzleti titkait és ilyen tisztességtelen eszközökkel elhódította konkurrensének vevőközönségét. Az érzékenyen megkárosított kereskedők az alkalmazottak ellen hűtlen kezelés, a csábító ellen pedig hűtlen kezelésre való rábirás miatt tettek feljelentést, az ügyészség azonban nem vállalta el a vád képviselést, mert „a társadalom erkölcsi rendje szempontjából elítélendő ugyan a tett, — tételes jogunk hiányánál fogva azonban a büntethető eslekmények sorába még sem vonható“. A két kereskedő ezután személyesen képviselte a vádat és pedig eredménytel. A nagykanizsai törvényszék vádpanácsa ugyanis nem osztotta az ügyészség nézetét: vád alá helyezte ugy az alkalmazottat, valamint a felbujtó kereskedőt is, a tárgyalást — melyre körülbelül hatvan tanut idéztek be — május hó első hetére tűztek ki.

— **Az élőlények e vonatkozó természeti törvények.** Az egészséges élet — még az állatoknál és növényeknél is — egköveteli a munkát és a világosságot. A mozgás egyik főfeltétele a fejlődésnek s minden élő test végez önmagában is mozgást. A kisnövények áttörnek magukat a földrétegen s ezáltal erőre kapnak. A rózsa lassankint hullatja a szirmait és ha az utolsót is elhullatta — nem végezhetvén több mozgást bele hal. A fák levelei követik a napot járásában reggeltől napestig este mindig nyugat felé vannak fordulva, de reggelre keletre tekint ismét valamennyi, hogy az ébredő napot üdvözölje. Láttatok-e már olyan fát, a mely valamely hegyszakadék szélén áll? Megfigyeltétek-e, hogy a fának a földalatt lévő része sokkal nagyobb, mint a földfeletti? Hogy az ilyen fának a gyökere sokszor nagyobb, mint a törzs, az ágak és levelek együttléve? Gondoltatok-e már arra, hogy az ilyen hegyszakadék szélén álló fa miért ereszt annyi gyö-

keret? Ugyebár azért, hogy a körülötte lazán álló, kevés földbe, jól megkapaszkodva ellenállhasson a szélnek és viharoknak. És ennek az erős mozgásnak következménye az, hogy az ilyen fának mindig, keményebb a fája, mint annak, a mely védett völgy ölében fekszik. A sűrű erdő fái, a melyeknek kevés alkalmunk van a mozgásra, rendesen vékonyak és magasak, kevés águk és gyökerük van, gyengék és betegesek, épen ugy, mint a nagy városok bérkaszárnnyáinak lakói. A tó álló vize mutatja legjobban, hogy milyen szükséges a mozgás. A hegyi patak viz és a mely a magasból zuhog alá, kristálytiszt, míg ugyanaz a viz, ha sík földre jut és tavacsát képez, nyálkás és piszkos lesz.

CSARNOK.

Uj élet.

*Sokáig hallgattam, nem volt miről írnom,
Nem volt mért örülnöm, nem volt miért
[sírnom.]*

*Ugy multak a napok, hónapok és évek:
Melyekből az élet szikrái kiéglek.*

*Vagy tán az én szivem volt kihalt és pusztá,
Mert a tavasz néki virágját nem hozta,
És mert a reménynek nem nyílt virágja,
Gyümölcstelen ősz jött a nyárnak nyomába.*

*De most, mintha más nap ragyogná az égen
Ujra éledni kezd haldokló reményem.
Ugy érzem, hogy ismét emberek közt járok,
Kik közt akadnak még talán jóbarátok.*

Béni Vilmos.

Vágyódás . . .

*Hogy az élet utját járom,
Üldöz a sok régi emlék
S elgyötör egy bohó álom:
Istenem, ha szárnyra kelnék! . . .*

*Szárnyra kelnék és bejárnám
A virágos rétet, erdőt
S hírül adná hősi lármám:
Im' a gyerek ujra megjött! . . .*

*A madár vig dalba fogna,
A rét, erdő fölnevetne;
És a világ minden gondja
El is volna már feledve . . .*

*Elrebbenne minden árnyék
S fürödném a napsugárban —
Istenem, ha visszaszállnék . . .
Oh, de merre, hol a szárnyam? . . .*

Pakots József.

*Allok az utcza szögletén,
Mint egy komor kariatyd
S szövöm szerelmem bus, kopár,
Megkövesedett álmait.*

*Itt állok megdönthetetlenül,
Mint a vágy gránitoszlopa
És várom, hogy romokba hullva
Lábához omoljak oda . . .*

Virág.

Egy elbeszélés, mely nem történt meg.

Irtá: Dávid Pál.
(Folytatás.)

Hadi: Úgy van! Okúljunk a multon, ne legyen rajtunk igaz az a közmondás, hogy maga kárán tanul a magyar.

Csádi: Tudjátok, hogy most, midőn búcsú-zunk ismétlen egy időre az „alma mater“-től, most kell gondoskodnunk a képzőtársulat tisztikaráról, most kell megválasztani az elnököt, titkárt, háznagyot és lapszerkesztőt. A körülmények úgy hozhatják magukkal, hogy erős harcunk lesz. Legyünk hát okosak, mint a kigyók, ravaszok, mint a róka, válasszuk jól meg embereinket. Én senkit sem akarok kitúrni, legyen elnök Dery, legyen titkár, de lapszerkesztő semmi esetre sem. E leghatalmasabb fegyvertünket nem adhatjuk oly szentségtörő kezébe, nem bizhatjuk oly hagyomány tipró emberre. Én nem szólok semmit, de szavaim magyarázatául majd elmondja Hadi barátom Deri elveit a lapszerkesztésre nézve, ő előtte jelentette ki egy estéli séta alkalmával. Én magamat ajánlva átadom a szót Hadi kollégának.

Hadi: Kedves barátaim! Engem ért az a szerencse, hogy egy magát mindenben felettünk állónak tartó tanulótársunk gonosz szándékairól lerántsam a leplet. Az ő hirlapírássra vonatkozó elvei minden régi hagyományunkat lerombolják és egészen kárhuzatos színben tüntetik fel lapocskánkat. Ime felolvasom, mit emlékezetből még fel tudtam jegyezni kijelentéseiből. (Egy papírt vesz elő) Nem az egész ez, csak halvány másolata az igazinak. (Olvassa)

Ma midőn a hirlapírodalom igen széles körben elterjedt, úgy szólván minden környéknek, városkának megvan a maga hirlapocskája, azt hiszem nem végzek felesleges munkát, ha rámutatok az elvekre, melyek szerint e lapokat szerkeszteni kellene, feltüntetem azon célokat, melyeket szolgálóknak, támogatóknak kell.

A hirlapok célja egyrészt az, hogy a mindennapi életben előforduló társadalmi, politikai és közigazgatási kérdéseket megvitatásuk, másrészt, hogy az általános tudást képzettséget előmozdítsák. Nézzük hát miképpen tehetnek eleget e célnak, melyek azok az utak, módok melyek oda vezetnek.

Első és legfőbb kellék, hogy a szerkesztő fölemelkedjék hivatásának magaslatára, ne személyét hanem az általános közjót tartsa szem előtt. A mily előnye valamely lapnak az igazság bátor és nyílt védelme, ép oly hátránya az egyéni hiúság legyezgetése, vagy a nyílt és egyesekre irányuló célozgatás, személyeskedés, melyek egyrészt ellenszenvet, másrészt pedig az előző folyamán képen biszalmatlanságot keltenek minden jobb érzésű emberben. Szükséges, hogy a személyeskedés és egyoldalúság árnyékától is mentek legyünk: adjunk azért helyet az ellenkező véleménynek is, vizsgáljuk azt az elfogulatlanság szemlélőjén; mutassuk ki, melyik oldala helyes,

melyik helytelen; hozzuk fel, miért állítjuk ezt, vagy amazt és mutassuk rá a módra, mely a hibákat megszünteti: minden körülmények között tanítás, javítás legyen célunk, ne pedig az úgy nevezett ledorongolás, azért a szigorúság mellett legyen meg bennünk a jószívű tanácsadásnak hangja. Ha ily általános tulajdonságaink vannak, úgy még gyengébb tartalommal is nagyobb pártolásra számíthatunk.

Az egyes részek közül a vezércikk foglalkozzék általánosan ismert és vitatott kérdéssel, vizsgálja meg minden oldalról és tartsa felszinen mindaddig míg elintézetést nem nyer. Foglalkozzék vele a hirlapíró komolyan s tanulmányát idő vagy hely kiméltése miatt ne vonja pár rövid sorban össze, mert ez szolgálja a célt igazán, azért a hírek kedvéért soh'se szenvedjen mellőztetést. Sokkal fontosab az, hogy egy komoly természetű kérdés miként intéztetik el, mint az, hogy két szomszédasszony összeveszett és egymás kontyát lehuzták. Itt kell az egyes felvetett eszméket megvitatni, miáltal a vélemények összekészült fonalai megoldást nyernek. Mert a különböző vélemények összegezése és a konzekvenciák levonása után könnyebben találunk oly középutat, mely a helyes és jó megismerésére vezet. Természetes, — ép a komoly cél hozza magával, — hogy a vezércikk ne álljon pár odavetett üres, cifra frázisból, de legyen minden mondata meggyőző igazság, csak így győz meg másokat is, mert „si vis me flere, primus tibi dolendum est.“ Ezt mondja Horác apánk és méltán. Mert, ha meg akarunk valakit győzni, szükséges, hogy belőlünk is a meggyőződés szolgáljon. Ha ez hiányzik, akkor munkánkon nem segít a csínált páthos, a virágos szóhalmaz. Valamikor olvastam, — nem tudom hol, — valami köszöntőféltében egy ily kezdetű mondatot: „Bírnék bár Cicero és Demosthenes ékeszólásával“ Nagyon szép és hatásos lehet ez egy nagy szónoki műben a helyén alkalmazva, de egy kis alkalmi köszöntőben roppant nevetségesnek tűnt fel, annál is inkább, mert az egész cifra szó, sallangos mondat volt, minden igaz érzés és tartalom nélkül. Ilyen nevetséges, sőt még nevetségesebb a vezércikk, mely nagy hangon sokat ígér és csak suttyonban ad — keveset. Tessék feltüntetni az esemény okait, a következményt és csak azután buzdítani a helyes uton járásra. Épen nem ide való a dicsőhymuszok zengedezése minden semmiért; sokszor még azt is bántja a hozsáná, kinek szól. Adakozzunk elismeréssel a szépnek, jónak, de ne magasztaljuk, az dicsőretre nem szorúl, minden Demosthenesnél szebben beszél a tett. Csak így értünk célt, így tanítunk, így oltunk tudást az olvasóba.

Második helyen a tárcacikkről szólok. Igen sok lap, sőt a legtöbb eltért az eredeti céltól. A tárcacikk *elsőrendű célja* érdekesítő értekezések közlése, tehát tanítás. Vele tárgyat a néprajz, nyelvészet, egyszóval minden tudományosság köréből. Ha azt érdekesen hozza, többet ér mint a rossz, novellák és a szerelmes deákok ömlengései, melyekkel oly bőven elvagyunk látva, hogy szinte éme-

lyeg az ember tőle s egy pár oly rossz, hogy még a struccgyomor sem emésztheti. Mert mi olyat irnak, a mi új, vagy legalább annak látszik. A régi elkopott tárgyak mind: szeretett — csalódott A mi új, annak oly gyatra a lélektani alapja, hogy egyenlő átolvasása a Golgotha kinjával. Képtelen jellemnek, a jellemből nem folyó cselekvény, — mondhatom kellemes élvezet. Nem mondom, hogy a jó elbeszélésnek, vagy versnek nem örülök, de ez ma ritkán akad, a legtöbbön megérzik, hogy „mondva készült.“ Tessék ilyenek új rovatot nyitni.

(Folyt. következik.)

Felelős szerkesztő: Joó Károly.

Fűszer-, vegyes- és divatárúkereskedőket látogató utazók és helyi úgynökök

fényes mellékkeresetre

tehetnek szert egy alkalmi mellékcikk ajánlásával, melyre minden kereskedőnek szüksége van. Ajánlatokra azonnal válaszolunk.

Apolló-nyomda

Budapest, VII., Almássy-tér 2.

Szabászati tanfolyam.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy május első napjaiban

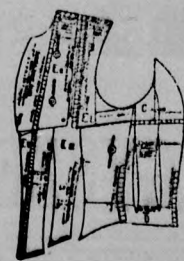
női szabászati tanfolyamot

rendezek. Gyakorlott varrónők tanfolyama 1 hóig, kezdőké 6 hóig tart.

Tisztelettel

Csapóné, Récei Vilma.

Király-ut 40.

A hölgyvilág —
— **részére!**

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint, fáradtság nélkül készítheti ruháját a **Guschelbauer Antal-féle**

igazítható női derékszabászati készülék

segélyével anélkül, hogy a szabászati rajzot megtanulta volna.

Eme készülék minden testalkat részére szabályozható.

Akadémikailag vizsgázott. — Számos díjnyertes írt. Utánvét mellett **Egy készülék ára 3 kor.** Utánvét mellett Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva. 3-5.

Guschelbauer Antal, Sopron.

Képviselet minden helységben keresztesnek. — Prospektusok ingyen. —

Eladás

darab szerint
eredeti gyári
árakban fenn-
fekvő gyári
árlap után.

Főraktár:

Ker. Fogyasz-
tási Szövetke-
zet Bátaszék.

Minden valóban praktikus háziasszony

a ki a zománc-edény minőségét nemcsak a szín
tetszetősége után itéli meg, hanem a használat-
ban való tarósságra és olcsóságra súlyt fektet,
most csakis a szürkére zománczozott

Secessio-edényt vesz.

Westen P. betéti társaság, Pozsony-Ligetfalu.

Eladás**Főraktár:**

Ker. Fogyasz-
tási Szövetke-
zet Bátaszék.

darab szerint
eredeti gyári
árakban fenn-
fekvő gyári
árlap után.

2-6

Ha étkezés után BRÁZAY-féle Sósorszeszszel öblögetjük
a szájunkat, úgy fogaink, szájunk és az iny tisztán tartatnak
és megvédetnek a romlástól.

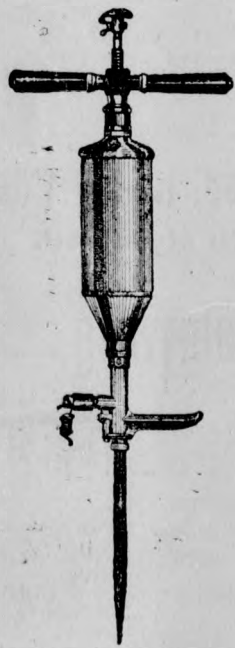
Levélpapírok

egyszerű és diszdobozokban
kaphatók

Báter János

könyvnyomdájában

☞ **SZEKSZÁRDON.** ☞

**A szénkénegezési
idényre!**

Legpontosabban adagoló, legeggy-
szerűbb szerkezetű és legtartósabb

szénkénegefeszkendő

az

„EGYSZERŰSÉG“

Kosinszky Viktor igazgató
szabadalm. szénkénegefeszkendője.

Kizárólagos gyártása és eladása:

SCHOTTOLA ERŐ
cégnél

BUDAPESTEN, Andrassy-út 2. szám.

A szénkénegefeszkendők ellenőrzésére szolgáló mérő-
henger ugyanitt kapható.

Bő ismertető leírást és útmutatást a gyéritő eljáráshoz
ingyen és bérmentve küldöm meg.

1-4

Kleiszner György

férfiszabó

Bátaszéken. Kossuth Lajos-utca
(saját ház).

Szives tudomására adom a
nagyérdemű uri közönségnek,
hogy

divatos férfiöltönyök

készülnek saját műhelyemben remek szabásban
és kitűnő kidolgozásban a legfinomabb valódi
gyapjuszövetekből minden színben.

A tavaszi idény beálltával szövetraktáram
dús választékot nyújt.

Kéz- és flu-ruhákat raktáron tartok.

**Szolid és pontos kiszolgálásról t. vevői-
met eleve biztosítom.**

Részlettörlesztésre is szállítok.

4-4